

C-207

Green Deal Soja in Nederland

Partijen

1. De Staatssecretaris van Economische Zaken, de heer M.H.P. van Dam, handelend in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna te noemen: EZ;
2. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, mevrouw S.A.M. Dijkma, handelend in haar hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna te noemen: IenM;

Partijen genoemd onder 1. en 2. hierna samen te noemen: Rijksoverheid;

3. Agrifirm Group B.V., vertegenwoordigd door de heer A. Loman, CEO, hierna te noemen: Agrifirm;
4. Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, handelend als bestuursorgaan, namens deze de heer H. Staghouwer, gedeputeerde Landbouw en visserij, hierna te noemen: de provincie Groningen;
5. Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland, handelend als bestuursorgaan, namens deze de heer J. Kramer, gedeputeerde Landbouw en agribusiness, hierna te noemen: de provincie Friesland;
6. Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, handelend als bestuursorgaan, namens deze de heer H. Jumulet, gedeputeerde Land- en tuinbouw, hierna te noemen: de provincie Drenthe;

Partijen genoemd onder 4. tot en met 6. hierna samen te noemen: Regionale overheid;

Hierna samen te noemen: Partijen.

Algemene overwegingen

1. Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden is het nodig om het concurrentievermogen van onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen.
2. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn essentieel om deze omslag naar groene groei mogelijk te maken. Bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties nemen volop concrete initiatieven voor vergroening van economie en samenleving. Met de Green Deal Aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving op groene groei optimaal benutten.
3. Green Deals bieden bedrijven, burgers en organisaties een laagdrempelige mogelijkheid om samen met de overheid te werken aan groene groei. Initiatieven uit de samenleving staan daarbij aan de basis. Daar waar deze tegen belemmeringen aanlopen die volgens initiatiefnemers kunnen worden aangepakt op rijksniveau, wil het kabinet zich inzetten deze weg te nemen of op te lossen om zo deze initiatieven te faciliteren en te versnellen. In een Green Deal leggen partijen hierover concrete afspraken schriftelijk vast.
4. De resultaten van een Green Deal kunnen gebruikt worden bij andere, vergelijkbare projecten, waardoor er navolging kan plaatsvinden en de reikwijdte van een Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen Green Deal Soja in Nederland

1. In de circulaire economie staat het sluiten van kringlopen, het verminderen van de afhankelijkheid van schaarse grondstoffen en het reduceren van de impact op het milieu centraal. Voor veevoedergrondstoffen en de dierlijke productiesector in Nederland speelt het ingrediënt soja, en meer in het bijzonder sojaschroot, een heel belangrijke rol door zijn hoge eiwitgehalte en wordt daarom in grote hoeveelheden geïmporteerd. Maar ook voor de productie van volledig of gedeeltelijk plantaardige (voedsel)producten, zoals sojadrinks, is de productie van soja belangrijk.
2. Als Nederlandse landbouwcoöperatie zijn Agrifirm en haar dochterbedrijven en dan met name Agrifirm Feed B.V. en Agrifirm Plant B.V., actief betrokken bij het ontwikkelen van verantwoord geproduceerde alternatieve grondstoffen voor import van soja. Enerzijds door in te zetten op het verhogen van de productiestandaard in de huidige landen van herkomst, maar ook door actief onderzoek te doen naar Europese alternatieven, zoals insecten; algen; en alternatieve teelten, zoals paardenbonen, erwten en in Europa geteelde soja.
3. Agrifirm heeft de afgelopen jaren - in samenwerking met verschillende telers en onderzoeksgroepen, zoals het Nederlandse Wageningen University and Research (WUR) en het Belgische Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), en bijgestaan door provinciale en regionale projectfondsen - onderzoek gedaan naar de levensvatbaarheid van de sojateelt in Nederland. Onderzoek naar optimalisatie van de teelt is uitgevoerd, verder zijn rassen geselecteerd, praktijkproeven uitgevoerd en praktijknetwerken opgezet, en downstream ketenpartners geïdentificeerd. Agrifirm is tot de conclusie gekomen dat de teelt van soja onder Nederlandse condities haalbaar is, dat de productiviteit nog aanzienlijk moet worden verhoogd, er nog betere vroegrijpe rassen moeten worden gevonden, en dat het belangrijk is om stabiele afzetketens te ontwikkelen, die bereid zijn voor de Nederland geproduceerde soja een meerprijs te betalen.
4. Een eiwitgewas, zoals soja, kan een belangrijke rol spelen in het vergroten van de biodiversiteit op akkers en het verbeteren van de bodemstructuur en -gesteldheid. Al geruime tijd is er veel aandacht voor het vinden van een aantrekkelijk en grootschalige 'vierde' gewas in de Nederlandse context, dat goed past in de gewasrotatie in Nederland en de afhankelijkheid van andere gewassen kan verminderen.
5. De teelt van soja heeft een positief effect op de het gehalte aan organische stof in de bodem en zodoende op de ecologische voetafdruk, een van de doelen van groene groei.
6. De Regionale overheid, vooral in de Veenkoloniale gebieden en in Noord-Brabant, is de afgelopen jaren al zeer actief en participatief geweest bij de ontwikkeling van de sojateelt, en heeft de daarbij betrokken telers en Agrifirm in de gelegenheid gesteld om grote stappen te zetten om onderzoek te doen, ervaring op te doen en te delen, en praktijkervaring uit te wisselen en beschikbaar te stellen.
7. De Regionale overheid realiseert zich dat het delen van kennis over alle facetten van de teelt van soja en de praktijkervaringen van de betrokken akkerbouwers van groot belang is voor het verder ontwikkelen van de teelt en tevens extra investeringen van de betrokken akkerbouwers vraagt.
8. Om het proces naar stabiele afzetketens te faciliteren heeft Agrifirm een business development manager in dienst genomen, maar is ook het accent van de provinciale en regionale projecten verschoven naar meer aandacht voor marktontwikkeling, naast de traditionele onderwerpen als teelt en ras selectie.
9. Ondertussen heeft Agrifirm ook verschillende zeer concrete contacten met downstream marktpartijen, die zich ook, binnen bepaalde voorwaarden, willen verbinden aan de afname van volumes Nederlandse soja. Volgens Agrifirm staat de teelt van Nederlandse soja nu op een belangrijk kantelpunt: van een experimentele teelt en onderzoek naar een volwaardige op zichzelf staande teelt. Maar voor deze overschakeling is hulp nodig van de Rijksoverheid en de Regionale overheid.
10. Voor een professionele productie van voldoende omvang, waarin ook raffinageprocessen van soja geïmplementeerd kunnen gaan worden, is volume nodig. Eerste indicaties laten zien dat een schaal van 30.000 tot 40.000 ton geoogste soja per jaar een redelijke schaal is, waarbij Nederlandse soja en haar derivaten ook een toegevoegde waarde in de markt kunnen houden en ook gescheiden geproduceerd kunnen gaan worden.

11. Onderzoek naar de verdere professionalisering van de teelt kent twee aspecten: enerzijds teeltonwikkeling en raselectie, anderzijds het ontwikkelen van marktketens. Het eerste gedeelte is algemene kennis, die bij een veelheid aan ketenpartijen beschikbaar gesteld kan worden. Onderzoek naar dit eerste deel zal ook vooral in collectieve projecten vorm moeten krijgen. Het andere deel, het onderzoek naar specifieke marktketens, is veel meer specifiek, en zal in directe samenwerking met die marktpartijen en in geslotenheid vorm krijgen.
12. Voor het slagen van verdere professionalisering is het ontwikkelen en opzetten van een aantal stabiele marktketens voor soja in zowel de humane plantaardige voedingsmiddelen als de dierlijke producten van cruciaal belang.

Komen het volgende overeen:

1. Doel

Artikel 1. Doel

Doel van deze Green Deal is het realiseren van een productieareaal voor soja in Nederland van minimaal 10.000 hectare per jaar en het verhogen van de gemiddelde opbrengst van dit areaal naar minimaal 3500 kg/ha, om de ontwikkeling van soja in Nederland als verantwoord geproduceerde grondstof maximaal te bevorderen.

2. Inzet en acties

Artikel 2. Inzet en acties Rijksoverheid

1. De Rijksoverheid zal zich inspannen om onderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van Nederlandse soja te prioriteren als focusonderwerp binnen het Topsectorbeleid, vooral de Topsector Agri&Food.
2. De Rijksoverheid zal zich inspannen om knellende wet- en regelgeving waar mogelijk en wenselijk aan te passen. Zo zal de Rijksoverheid in dat kader bezien of soja in voldoende mate kan bijdragen aan de vergroeningsdoelen om te worden aangemeld bij de Europese Commissie als gewas op de nationale vergroeningslijst van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid.
3. De Rijksoverheid zal het bestaande subsidieinstrumentarium tegen het licht houden om de kennisuitwisseling tussen telers en adviseurs voor praktijkonderzoek te helpen optimaliseren.

Artikel 3. Inzet en acties Agrifirm

1. Agrifirm zal zich verder inzetten om de opschaling van de teelt van soja richting een professionele teelt in Nederland gestalte te geven.
2. Agrifirm blijft in de komende jaren de teelt verder faciliteren door een sojapool in stand te houden en verder te ontwikkelen, inclusief de daarbij behorende zaken als ontvangst, schonen, naar kwaliteit scheiden en uitleveren van de aangeleverde soja, waarin telers de geproduceerde soja kunnen afzetten en een gemeenschappelijke poolprijs krijgen uitgekeerd.
3. Agrifirm zal zich verder, samen met anderen, blijven inzetten op het laten uitvoeren van teelt van soja en rassenonderzoek, in de vorm van gespecialiseerd onderzoek en door middel van het organiseren van praktijknetwerken.
4. Agrifirm zal in de komende jaren haar business development verder invullen voor de afzet van soja uit Nederland, en daarbij de markt ontwikkelen met verschillende stabiele ketens, waarin langdurige afspraken te maken zijn betreffende kwaliteit, afname en levering en prijs.
5. Agrifirm zal samen met partners ook verder onderzoek vormgeven voor toepassingen van soja in het domein van de veehouderij en daarbij technieken identificeren voor noodzakelijke behandeling van soja en producten, waardoor opschaling nader ontwikkeld kan worden.

Artikel 4. Inzet en acties Regionale overheid

1. De Regionale overheid zal zich blijven inzetten om de opschaling van de teelt van soja met behulp van regionaal praktijkonderzoek en praktijknetwerken mogelijk te maken en te bevorderen.
2. De Regionale overheid beziet of en op welke wijze zij financiële ondersteuning kan bieden om de investering in de onderlinge kennisuitwisseling tussen telers van soja in praktijknetwerken en de organisatoren van deze praktijknetwerken mogelijk te maken.

3. Slotbepalingen

Artikel 5. Uitvoering in overeenstemming met het Unierecht

De afspraken van deze Green Deal zullen in overeenstemming met het recht van de Europese Unie worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technisch normen en voorschriften.

Artikel 6. Wijzigingen

1. Elke Partij kan de andere Partijen schriftelijk verzoeken de Green Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen zes weken nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partijen schriftelijk heeft medegedeeld.
3. De wijziging en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlagen aan de Green Deal gehecht.

Artikel 7. Evaluatie

1. Partijen zullen de uitvoering en werking van deze Green Deal voor 31 december 2020 evalueren.
2. De evaluatie zal onderling worden verricht door Partijen en een verslag daarvan zal worden opgemaakt door EZ.

Artikel 8. Toetreding van nieuwe partijen

1. Er kunnen nieuwe partijen toetreden tot deze Green Deal.
2. Een nieuwe partij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan EZ. Zodra alle Partijen schriftelijk hebben ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Green Deal en gelden voor die Partij de voor haar uit de Green Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
3. Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden als bijlage aan de Green Deal gehecht.

Artikel 9. Citeertitel

De Green Deal kan worden aangehaald als Green Deal Soja in Nederland.

Artikel 10. Opzegging

Elke Partij kan deze Green Deal (te allen tijde) met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden schriftelijk opzeggen.

Artikel 11. Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Green Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 12. Inwerkingtreding

1. Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en loopt tot en met 31 december 2019.
2. Partijen nemen de uitvoering van alle in deze Green Deal genoemde afspraken zo snel mogelijk ter hand.

Artikel 13. Openbaarmaking

Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, onder andere in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals, zodat navolging hiervan kan worden bevorderd.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend op 31 augustus 2016.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

.....
de heer M.H.P. van Dam

De Staatsecretaris van Infrastructuur en Milieu,

.....
mevrouw S.A.M. Dijkema

Agrifirm Group B.V.,
vertegenwoordigd door de CEO:

.....
de heer A. Loman

Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen,
namens deze gedeputeerde Landbouw en visserij:

.....
de heer H. Staghower

Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland,
namens deze gedeputeerde Landbouw en agribusiness:

.....
de heer J. Kramer

Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe,
namens deze gedeputeerde Land- en tuinbouw:

.....
de heer H. Jumulet